

Quản lý hoạt động dạy học theo hướng phát triển năng lực học sinh ở các trường tiểu học huyện Phú Lộc, tỉnh Thừa Thiên Huế

Lê Phú Nhật*

*Chuyên viên Phòng GD&ĐT huyện Phú Lộc, tỉnh Thừa Thiên Huế

Received: 13/10/2023; Accepted: 19/10/2023; Published: 30/10/2023

Abstract: Based on analysis of the current situation, The article proposes recommendations to improve the effectiveness of teaching activities towards developing student capacity in primary schools in Phu Loc district, Thua Thien Hue province.

Keywords: Management, teaching activities, capacity, primary schools, Phu Loc district, Thua Thien Hue province.

1. Đặt vấn đề

Hoạt động dạy học (HDDH) ở các trường tiểu học (TTH) giữ vai trò quan trọng, là cơ sở cho các cấp học, bậc học cao hơn. Hoạt động này chỉ có thể đạt hiệu quả tốt, đáp ứng mong đợi của xã hội, nếu công tác quản lý HDDH ở TTH thực hiện đúng định hướng. Cho nên, nghiên cứu thực trạng làm cơ sở để đề xuất khuyến nghị nhằm nâng cao hiệu quả quản lý HDDH theo hướng phát triển năng lực học sinh (NLHS) ở các TTH huyện Phú Lộc, tỉnh Thừa Thiên Huế là rất cần thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm

HDDH là chuỗi liên tiếp các hoạt động dạy của giáo viên (GV), hoạt động học của học sinh (HS), đan xen và tương tác với nhau, trong không gian và thời gian nhất định, nhằm thực hiện nhiệm vụ dạy học, thông qua các thành tố: mục tiêu dạy học (MTDH), nội dung dạy học (NDDH), phương pháp dạy học (PPDH), hình thức dạy học (HTDH) và kiểm tra, đánh giá (KT, ĐG).

HDDH theo định hướng phát triển NLHS là quy trình xây dựng MTDH là các phẩm chất và năng lực (NL); thiết kế NDDH, lựa chọn PPDH; lựa chọn HTDH và KTĐG kết quả đạt được theo phẩm chất và NL.

Như vậy, quản lý HDDH theo định hướng phát triển NLHS tức là tiếp cận các chức năng quản lý hoạt động dạy của GV, học động học của trò và các điều kiện tác động đến HDDH theo định hướng phát triển NLHS, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

2.2. Nội dung quản lý HDDH theo hướng phát triển NLHS ở các TTH

- Lập kế hoạch HDDH theo hướng phát triển

NLHS là quá trình thiết lập một cách khoa học các mục tiêu, nội dung, phương pháp, HTDH, KTĐG; chuẩn bị nguồn lực một cách chủ động nhằm đạt được kết quả cao nhất theo mục tiêu của nhà trường đề ra. Khi xây dựng kế hoạch, cán bộ quản lý (CBQL) có thể sử dụng phương pháp SWOT để xác định mặt mạnh, mặt yếu của nhà trường, cơ hội và thách thức của các yếu tố bên ngoài.

- Tổ chức HDDH theo hướng phát triển NLHS: là việc sắp xếp, bố trí hợp lý các nguồn lực, đảm bảo cho cả hệ thống vận hành thông suốt, đạt được mục tiêu quản lý, bao gồm các hoạt động: Phân công trách nhiệm trong Ban Giám hiệu để quản lý HDDH; Phân công GV làm công tác giảng dạy và chủ nhiệm. Sắp xếp HS vào các lớp học.

- Chỉ đạo thực hiện HDDH theo hướng NLHS: HDDH theo hướng NLHS nhằm đảm bảo yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay, nên cần phải tập trung chỉ đạo thường xuyên ở tất cả các khâu trong quá trình tổ chức HDDH, đó là: Chỉ đạo thực hiện các nội dung HDDH theo hướng NLHS, Chỉ đạo việc phối hợp, đảm bảo nguồn lực HDDH theo hướng NLHS diễn ra thuận lợi và đạt được hiệu quả cao nhất; Chỉ đạo xây dựng cơ chế, chính sách, tạo động lực cho GV và HS.

- KT, ĐG HDDH theo hướng NLHS: là chức năng rất quan trọng của công tác quản lý. Nếu không có hoạt động KT, ĐG thì quản lý sẽ kém hiệu quả và dễ trở nên quan liêu. Để KT, ĐG HDDH theo hướng NLHS, CBQL cần làm tốt một số công việc sau đây: KT, ĐG việc xây dựng MTDH, NDDH; KT, ĐG việc lựa chọn phương pháp và hình thức đánh giá phù hợp cho từng nội dung, từng hoạt động, từng đối tượng; KT, ĐG chất lượng giờ dạy của GV; Tổ chức KT, ĐG chất lượng HDDH theo hướng NLHS.

2.3. Đánh giá chung về thực trạng quản lý HỖ ĐH theo hướng phát triển NLHS ở các TTH huyện Phú Lộc, tỉnh Thừa Thiên Huế

Phú Lộc là một huyện nằm về phía cực Nam của tỉnh Thừa Thiên Huế, có điều kiện tự nhiên, khí hậu và thổ nhưỡng đặc trưng với nguồn tài nguyên đa dạng và phong phú. Hiện nay, Phòng Giáo dục & Đào tạo (GD&ĐT) huyện Phú Lộc quản lý 63 đơn vị trực thuộc (Mầm non: 25, Tiểu học: 22, THCS: 13, Tiểu học&THCS: 5). Năm học 2022 – 2023, toàn huyện có 17 TTH được công nhận trường đạt chuẩn Quốc gia và Trường Tiểu học Số 1 Lộc Trì đạt chuẩn mức độ 2.

Trên cơ sở kết quả khảo sát bằng các phiếu lấy ý kiến 14 CBQL, 162 GV ở 07 TTH huyện Phú Lộc, tỉnh Thừa Thiên Huế, chúng tôi rút ra những ưu điểm, hạn chế về thực trạng quản lý HỖ ĐH theo hướng phát triển NLHS ở các TTH trên địa bàn huyện như sau:

2.3.1. Ưu điểm

- Đội ngũ CBQL, GV cơ bản đã có nhận thức đúng về vai trò, sự cần thiết về HỖ ĐH theo hướng phát triển NLHS. Đây là cơ sở tạo sự đồng thuận khi triển khai HỖ ĐH trong nhà trường, nhằm đáp ứng mục tiêu đổi mới giáo dục hiện nay và thực hiện hiệu quả Chương trình giáo dục phổ thông (GDPT) 2018.

- CBQL đang dần trẻ hóa, có NL chuyên môn, khá quan tâm đến quản lý HỖ ĐH theo hướng phát triển NLHS như chỉ đạo xây dựng kế hoạch, thực hiện mục tiêu, NDDH; chỉ đạo đổi mới PPDH, HTDH, KT, ĐG; quản lý cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học và các điều kiện đảm bảo HỖ ĐH,... và kết quả thực hiện khá hiệu quả.

- CBQL đã thực hiện đồng bộ hệ thống các biện pháp quản lý, đảm bảo HỖ ĐH ở các trường đi vào nề nếp, kết quả dạy học có nhiều tiến bộ. Kết quả các hội thi, hội giảng, GV dạy giỏi các cấp có nhiều chuyển biến tích cực, thành tích chung của giáo dục tiểu học dần được nâng cao.

- 85% GV đạt chuẩn và trên chuẩn trình độ đào tạo theo Luật Giáo dục năm 2019, đa số có trình độ chuyên môn nghiệp vụ vững vàng, có tinh thần học hỏi, tự học, tự nghiên cứu, nhiệt tình công tác, thực hiện nghiêm quy chế chuyên môn và được bồi dưỡng các nội dung liên quan đến Chương trình GDPT 2018.

- HS tiểu học trên địa bàn huyện đa số chăm ngoan, có ý thức tự học, tích cực các hội thi, giao lưu các cấp và đạt thành tích cao.

- Phòng GD&ĐT huyện đã cố gắng bố trí nguồn

kinh phí và các điều kiện về vật chất, thiết bị đáp ứng được nhu cầu HỖ ĐH, giúp GV thực hiện tốt Chương trình GDPT 2018.

2.3.2. Hạn chế

- Chất lượng kế hoạch hoá công tác quản lý HỖ ĐH chưa tốt, các giải pháp còn chung chung, chưa có phân công cụ thể cho các bộ phận và cá nhân thực hiện.

- Công tác quản lý, chỉ đạo thực hiện HỖ ĐH theo hướng phát triển NLHS ở một số TTH chưa thực sự đồng bộ, chưa hiệu quả; tập huấn, bồi dưỡng các chuyên đề hướng dẫn cho GV về PPDH tích cực và lựa chọn, vận dụng các HTDH theo hướng phát triển NLHS còn ít.

- Một bộ phận GV ngại đổi mới, chủ yếu dạy học theo kinh nghiệm với các PPDH truyền thống, nên chưa thực sự phát triển NLHS. Các HTDH theo hướng phát triển NLHS chủ yếu dừng lại ở phạm vi lớp học, trong phạm vi nhà trường nên HS chưa có cơ hội trải nghiệm thực tế để thực hành, vận dụng kiến thức được học vào thực tiễn.

- Điều kiện cơ sở vật chất các TTH (khối phòng học, phòng phục vụ học tập, phòng đa năng,...) chưa đáp ứng tốt để thực hiện đổi mới PPDH, HTDH theo hướng phát triển NLHS. NL sử dụng thiết bị dạy học, đặc biệt là NL CNTT của GV còn hạn chế.

2.3.3. Nguyên nhân hạn chế

- Chương trình GDPT 2018 được xây dựng theo hướng phát triển phẩm chất, NLHS là chương trình mới nên quá trình quản lý, tổ chức dạy học của CBQL, GV còn nhiều bỡ ngỡ, lúng túng.

- Các điều kiện đảm bảo cho tổ chức HỖ ĐH và quản lý HỖ ĐH theo hướng phát triển NLHS của các TTH còn thiếu, chưa đồng bộ. Nội dung sách giáo khoa theo Chương trình GDPT 2006 vốn được xây dựng theo hướng tiếp cận nội dung, nên còn nặng về kiến thức, chưa chú trọng luyện tập thực hành, vận dụng dẫn đến việc quản lý HỖ ĐH theo hướng phát triển NLHS chưa đồng bộ.

- Chất lượng đội ngũ GV chưa đồng đều ở một số trường, một số GV lớn tuổi, chậm đổi mới nên cũng phần nào ảnh hưởng đến thực hiện HỖ ĐH và việc quản lý HỖ ĐH theo hướng phát triển NLHS. Hiệu quả của hình thức bồi dưỡng trực tuyến, tự nghiên cứu nhằm nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ của CBQL, GV chưa đồng đều ở các trường.

- Nguồn kinh phí đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học và các phương tiện, điều kiện phục vụ dạy học ở các TTH huyện Phú Lộc, tỉnh Thừa Thiên Huế chưa đồng bộ, còn hạn chế.

2.4. Một số khuyến nghị nâng cao hiệu quả quản lý HĐDH theo hướng phát triển NLHS ở các TTH huyện Phú Lộc, tỉnh Thừa Thiên Huế

2.4.1. Phòng Giáo dục và Đào tạo

- Tiếp tục tham mưu UBND huyện Phú Lộc xây dựng, thực hiện hiệu quả Đề án quy hoạch mạng lưới trường lớp; Đề án sáp nhập trường; Đề án trường đạt chuẩn Quốc gia; Đề án tăng cường cơ sở vật chất, thiết bị dạy học; Đề án đào tạo, bồi dưỡng nhân lực chất lượng cao ngành Giáo dục; Kế hoạch luân chuyển, điều động, bổ nhiệm CBQL, GV từng năm; Kế hoạch tuyển dụng GV nhằm đảm bảo đầy đủ tổ chức và hoàn thiện các điều kiện phục vụ hoạt động quản lý, dạy học nhằm nâng cao chất lượng giáo dục.

- Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, nâng cao ý thức cho CBQL, GV trong đổi mới dạy học theo hướng phát triển NLHS. Ban hành văn bản chỉ đạo HĐDH theo hướng phát triển NLHS cấp tiểu học theo hướng dẫn của Bộ GD&ĐT, Sở GD&ĐT. Phân cấp quản lý, giao quyền chủ động thực hiện kế hoạch giáo dục trong nhà trường.

- Thường xuyên tổ chức hội thi GV dạy giỏi, tổ chức hiệu quả các chuyên đề, hội thảo về quản lý và dạy học theo hướng phát triển NLHS cấp huyện; nhân rộng các tập thể, cá nhân điển hình thực hiện tốt công tác này. Qua đó, biểu dương, khen thưởng kịp thời các tập thể, cá nhân thực hiện tốt quản lý và tổ chức HĐDH theo hướng phát triển NLHS.

- Tiếp tục tổ chức các lớp bồi dưỡng về NL, phẩm chất cho đội ngũ CBQL, GV TTH trên địa bàn huyện.

2.4.2. Đối với CBQL các TTH

CBQL cần phát huy năng lực, nâng cao trách nhiệm trong quản lý; mạnh dạn, dám nghĩ, dám làm, năng động, sáng tạo.

- Đẩy mạnh công tác xã hội hóa giáo dục; tích cực, chủ động đầu tư xây dựng cơ sở vật chất, thiết bị dạy học hiện đại; tăng cường ứng dụng CNTT, chuyển đổi số trong quản lý, dạy học đáp ứng yêu cầu yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

- Xây dựng và tổ chức chỉ đạo, triển khai thực hiện kế hoạch quản lý HĐDH theo hướng phát triển NLHS một cách hiệu quả, khả thi, phù hợp với thực tiễn đơn vị.

- Quan tâm đến công tác tập huấn, bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ cho CBQL, GV; tạo điều kiện tốt nhất cho GV phát huy tối đa năng lực bản thân, đổi mới PPDH, HTDH theo hướng phát triển NLHS.

- Tổ chức cho CBQL, GV tham quan, học tập các mô hình TTH trong và ngoài tỉnh thực hiện hiệu quả

công tác quản lý HĐDH theo hướng phát triển NLHS.

- Thường xuyên kiểm tra việc thực hiện quy chế chuyên môn, kiểm tra nội bộ; tổ chức sơ kết, tổng kết đánh giá hàng năm và kịp thời khen thưởng tập thể, cá nhân thực hiện tốt HĐDH theo hướng phát triển NLHS.

- Đẩy mạnh công tác truyền thông giáo dục về đổi mới giáo dục; phối kết hợp thường xuyên với các tổ chức xã hội, tranh thủ sự ủng hộ, giúp đỡ của các tổ chức, cá nhân trong và ngoài trường cho kế hoạch phát triển giáo dục của nhà trường nói chung và công tác quản lý HĐDH theo hướng phát triển NLHS nói riêng.

2.4.3. Đối với GV

- Phát huy vai trò, trách nhiệm, gương mẫu trong thực hiện nhiệm vụ của người GV. Tích cực tự học, tự rèn và tham gia các lớp bồi dưỡng, đào tạo nhằm nâng cao năng lực chuyên môn nghiệp vụ và NL dạy học theo hướng phát triển NLHS.

- Chú trọng phân hóa đối tượng HS, vận dụng linh hoạt, sáng tạo các PPDH, HTDH, KT, ĐG theo hướng phát triển NLHS. Tăng cường ứng dụng CNTT, sử dụng trang thiết bị dạy học hiện đại trong dạy học nhằm phát triển NLHS.

3. Kết luận

HĐDH và quản lý HĐDH theo hướng phát triển NLHS ở các TTH huyện Phú Lộc, tỉnh Thừa Thiên Huế trong những năm qua đã được CBQL, GV các trường quan tâm và bước đầu có những chuyển biến tích cực, mang lại hiệu quả nhất định, tuy nhiên vẫn còn nhiều hạn chế nhất định. Chính vì vậy, kết quả khảo sát, đánh giá thực trạng là cơ sở để đề xuất biện pháp, khuyến nghị nhằm nâng cao hiệu quả quản lý HĐDH theo hướng phát triển NLHS đáp ứng yêu cầu, nâng cao chất lượng giáo dục cấp tiểu học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục trong giai đoạn hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Văn Hiếu (2019), *Một số biện pháp quản lý HĐDH theo định hướng phát triển NLHS ở các trường THCS Thành phố Hồ Chí Minh*, Tạp chí Giáo dục, số 450, tr 9-14; 19.

2. Nguyễn Thị Mai Thu, Hồ Ngọc Kiều (2023), *Thực trạng thực hiện các nội dung và nhiệm vụ của công tác quản lý HĐDH theo định hướng tiếp cận NLHS tiểu học tại Thành phố Hồ Chí Minh*, Tạp chí Giáo dục, Số 05, tháng 6/2023, trang 198-203.

3. Lê Thị Thanh Thủy, Phạm Phương Tâm (2020), *Quản lý HĐDH theo định hướng phát triển NLHS trong nhà trường phổ thông*, Tạp chí Giáo dục, Số 492 (Kì 2 - 12/2020), tr 46-50.